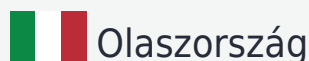

[Főoldal](#) > ... > [Bíróági Eljárások](#) > [Polgári Ügyek](#) > [Bizonyításfelvétel](#) > Italy

Bizonyításfelvétel

Tartalomsgazdálkodó:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 A bizonyítási teher

1.1 Melyek a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok?

A bizonyítási teherre a polgári törvénykönyv 2697. cikkében meghatározott elvek az irányadók. Az említett cikk ugyanis kimondja, hogy „aki a bíróság előtt valamilyen jogot akar érvényesíteni, annak bizonyítania kell az állítást alátámasztó tényeket. Az említett tények hitelességét vitató fél vagy az érvényesített jog megváltozását vagy elenyészését állító fél köteles a kifogást alátámasztó tényekre vonatkozó bizonyítékokat bemutatni.”

Ezért általában mindenkinek, aki konkrét jogi eljárást kíván igénybe venni, bizonyítania kell az állítást alátámasztó tényeket. Például a szerződés alapján járó összeg kifizetését kérő felperesnek bizonyítania kell a szerződés meglétét, érvényességét és az abban foglalt határidők lejártát. A fizetést megtagadni kívánó alperesnek az ellenkövetelésében előadott módosító, kizáró vagy megszüntető tényeket, például a már teljesített kifizetést, a tartozás elengedését vagy a neki járó nagyobb összegű tartozás meglétét kell bizonyítania.

Ha a felperes nem tudja alátámasztani követelését, a bíróság elutasítja a keresetet, függetlenül attól, hogy az alperes nyújtott-e be bizonyítékokat és hozott-e fel ellenérveket saját védelmére. Ugyanez a szabály vonatkozik az alperesre is, aki másfelől viszontkeresetet nyújt be a felperessel szemben (*domanda riconvenzionale*).

A polgári törvénykönyv 2698. cikke semmisnek nyilvánít minden olyan megállapodást, amelynek célja a bizonyítási teher átruházása vagy módosítása valamely elidegeníthetetlen jog tekintetében, vagy amely az egyik fél számára túlságosan megnehezíti jogai gyakorlását.

Az elégtelen bizonyíték azt a peres felet – akár a felperest, akár az alperest – terheli, akinek a tényeket bizonyítania vagy cáfolnia kell, mivel az elégtelen bizonyíték a bizonyíték hiányával egyenértékű.

1.2 Vannak-e olyan szabályok, amelyek bizonyos tények tekintetében mentesítenek a bizonyítási teher alól? Milyen esetekben? Lehetséges-e egy konkrét jogi vélelmet bizonyítással megdönteni?

A bizonyítási teher nem alkalmazandó a következő esetekben:

- a vélelmek esetében, vagyis amikor maga a törvény állapítja meg meghatározott tények bizonyító erejét vagy teszi lehetővé a bíróság számára, hogy valamely ismert tény alapján következtetéseket vonjon le egy ismeretlen tényről (a polgári törvénykönyv 2727. cikke).

A vélelmek az alábbiak szerint csoportosíthatók:

– jogi vélelem: törvény által megállapított vélelem, amely vagy megdönthető (*iuris tantum*), vagyis amikor az az ellenkezőjét igazoló bizonyíték benyújtásával cáfolható, vagy megdönthetetlen (*iuris et de iure*), vagyis amikor kizárt a bíróság előtti ellenkező bizonyítás lehetősége,

- egyszerű vélelem: a bíróság körültekintő mérlegelésére bízzák, amely kizárólag komoly, pontos és egybehangzó vélelmet fogadhat el. Egyszerű vélelem nem fogadható el olyan tényekkel kapcsolatban, amelyek tekintetében a törvény nem teszi lehetővé a tanúvallomást (a polgári törvénykönyv 2729. cikke):

- közismert tények (*fatti notori*), azaz olyan tények, amelyek az ítélethozatal időpontjában és helyén közismertek, és amelyek nem vitathatók (a polgári perrendtartás 115. cikke),
- nem vitatott vagy elismert tények, azaz mindkét fél által előterjesztett vagy - akár hallgatólágosan - azon fél által elismert tények, amelynek érdeke fűződhet a vitatásukhoz, feltéve, hogy az adott fél megjelent a bíróságon (a polgári perrendtartás 115. cikkének (1) bekezdése).

1.3 Milyen mértékben kell a bíróságnak meggyőződnie valamely tényről ahhoz, hogy ítéletét e tény fennállására alapozza?

A valamely követelésnek vagy az ellene benyújtott kifogásnak helyt adó bírósági határozatnak kizárólag a teljes mértékben, akár közvetlenül, akár vélelem útján bizonyított tényeken kell alapulnia. Polgári eljárásokban a bíróságnak a bíróságon bemutatott bizonyítékok alapján meg kell állapítania, hogy egy tény valószínűbb, mint az ellenkezője.

A bíróság ítélete nem alapulhat nem bizonyított tényeken, még akkor sem, ha e tények fennállása valószínűsíthető (a polgári perrendtartás 115. cikkének (1) bekezdése).

2 A bizonyításfelvétel

2.1 A bizonyításfelvétel minden esetben valamelyik fél kérelmére történik, vagy bizonyos esetekben a bíró maga is kezdeményezheti azt?

Az olasz jogrendszerben a bizonyításfelvétel tekintetében a polgári perrendtartás 115. cikkének (1) bekezdésében foglalt azon elv (*principio dispositivo*) az irányadó, miszerint az eljárás hatáskörét a felek határozzák meg; ennek értelmében a bíróságnak „a törvényben meghatározott esetektől eltekintve” a felek által benyújtott bizonyítékokra kell alapoznia az ítéletét.

E szabály alól ugyanakkor vannak kivételek, amelyeket a polgári perrendtartás következő cikkei tartalmazzák:

- 117. cikk: lehetővé teszi a felek nem hivatalos meghallgatását,
- 118. cikk: lehetővé teszi a személyek és tárgyak szemléjének elrendelését,
- a 61. és 191. cikk: lehetővé teszi a bíróság számára, hogy szakértői véleményt kérjen,
- 257. cikk: lehetővé teszi a bíróság számára, hogy hivatalból beidézzon egy másik tanú által említett tanút,
- 281b. cikk: lehetővé teszi az egyesbíróként ülésező bíróság (*tribunale*) számára, hogy hivatalból elrendelje a tanúvallomás felvételét, ha a felek által ismertett tényállás olyan személyeket említ, akik ismerhetik a tényeket.

Munkaügyi jogvitákban a törvénykönyv több hatáskört biztosít a bírónak, különösen a következők tekintetében:

- 420. cikk: az ügy tárgyalása során biztosítja a felek szabad meghallgatását,
- 421. cikk: úgy rendelkezik, hogy a bíróság hivatalból bármikor elrendelheti bármely típusú bizonyíték előterjesztését - a „perdöntő eskü” (*giuramento decisorio*) kivételével -, akár a polgári törvénykönyvben foglalt körön túl is. Ez a hatáskör nem gyakorolható olyan tények bizonyítására, amelyeket a felek nem terjesztettek elő a törvényben előírt határidőn belül. A bizonyítékok hivatalból történő elfogadása esetén a feleknek jogukban áll az ellenkezőjét alátámasztó bizonyítékokat előterjeszteni.

A személyeket, kiskorúakat és családokat érintő ügyekben a 473a. cikk (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a bíróság a kontradiktórius eljárás elvével és a vélelem megdöntéséhez való joggal összhangban a polgári törvénykönyv szerinti elfogadhatóság határain kívül eső bizonyítékokat is elrendelhet. A bíróság - többek között a rendőrségen keresztül - vagyonosodási vizsgálatot rendelhet el.

2.2 Ha a bíróság helyt ad a fél bizonyításfelvételre vonatkozó kérelmének, mik a következő lépések?

Ha az egyik fél a tények bizonyítását kéri, a másik fél kérheti ennek az ellenkezőjének a bizonyítását, feltéve,

hogy a kérelmeket a törvényben előírt határidőn belül nyújtották be. A bíróság mindkét kérelmet jóváhagyja, ha oka van azt feltételezni, hogy az azok alátámasztásaként felhozott tények a határozathozatal céljából jelentőséggel bírnak.

Ha a bíróság a bizonyítékot elfogadja, a tárgyaláson sor kerül annak ismertetésére.

A bizonyításfelvételt követően határozatot hoznak az ügyben.

2.3 Mely esetben utasíthatja el a bíróság a fél bizonyításfelvételre irányuló kérelmét?

A bíróság elutasítja a bizonyításfelvétel iránti kérelmet, ha a bizonyíték a törvény értelmében értéktelen vagy elfogadhatatlan (például ha olyan szerződésre vonatkozó, kizárólag tanúvallomáson alapuló kérelmet fogalmaznak meg, amelyhez a törvény írásbeliséget ír elő), vagy ha a kérelemben említett tények irrelevánsak az ítélet szempontjából (például a jogvita tárgyához nem kapcsolódó tényre vonatkozó tanúvallomás). A bíróság a már kellően alátámasztott tények esetében a felesleges bizonyítékokat is kizárhatja.

2.4 Milyen bizonyítási eszközök léteznek?

Az olasz jog különbséget tesz az okirati és nem okirati bizonyítékok között.

Az okirati bizonyítékok a következők:

- közokiratok (a polgári törvénykönyv 2699. és azt követő cikkei),
- magánokiratok (a polgári törvénykönyv 2702. és azt követő cikkei),
- táviratok (a polgári törvénykönyv 2705. és az azt követő cikkei),
- ügyiratok és nyilvántartások (a polgári törvénykönyv 2707. cikke),
- vállalkozások számviteli nyilvántartásai (a polgári törvénykönyv 2709. cikke),
- mechanikusan előállított másolatok (a polgári törvénykönyv 2712. cikke),
- okiratok és szerződések másolatai (a polgári törvénykönyv 2714. és az azt követő cikkei).

A nem okirati bizonyítékok közé tartoznak a következők:

- tanúvallomás (a polgári törvénykönyv 2721. és azt követő cikkei),
- vallomások (a polgári törvénykönyv 2730. és az azt követő cikkei),
- eskü alatt tett nyilatkozat (a polgári törvénykönyv 2736. és az azt követő cikkei),
- szemlék (a polgári perrendtartás 258. és az azt követő cikkei).

Továbbá a szakértői jelentések, amelyek a bíróság hiányzó technikai tudását pótolják.

2.5 Milyen módon vehető fel a tanúk vallomása, és különbözik-e ez a szakértő tanúk meghallgatásától? Melyek az írásbeli bizonyítékok és a szakértői jelentések/vélemények benyújtásának szabályai?

A vizsgálóbíró végzésben ad helyt a tanúvallomásnak (a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 245. cikke); a bírósági végzés előírja a tanú számára, hogy jelenjen meg a bíróság előtt vallomástétel céljából, távolmaradás esetén kényszerítő intézkedések és pénzbírság terhe mellett.

A bíróság állapítja meg a bizonyításfelvétel helyét, idejét és módját. Az érintett fél kérelmére a bírósági végrehajtó kézbesíti az idézést a tanú részére. A tanú felolvassa az igazmondásra vonatkozó kötelezettségvállalását, majd a bíró kérdéseket intéz hozzá – a felek közvetlenül nem tehetnek fel kérdéseket a tanúnak.

A bíróság szakértőket rendel ki, megválaszolandó kérdéseket intézve hozzájuk, valamint felkérve őket, hogy jelenjenek meg a tárgyaláson és eskü alatt tegyenek nyilatkozatot. A közelmúltban bevezették annak lehetőségét, hogy a szakértő tanúk digitálisan aláírt, eskü alatt tett nyilatkozatot küldjenek, elkerülve ezáltal a meghallgatáson való részvételt (a polgári perrendtartás 193. cikke).

Főszabály szerint a szakértők írásos jelentést készítenek, de a bíróság kötelezheti őket arra, hogy személyesen jelenjenek meg, és a tárgyaláson szóban adjanak választ a kérdésekre (a polgári perrendtartás 195. cikke).

Az írásbeli bizonyítékok azt követően képezik az eljárás részét, hogy azokat a felek iratai közé helyezték a perbelépéskor vagy később a törvényben megállapított határidőn belül.

2.6 Van-e olyan bizonyítási mód, amely erősebb a többinél?

Olaszországban különbséget tesznek a bíróság által szabadon értékelhető bizonyítékok és a jogi bizonyítékok között. A jogi bizonyítékok elsőbbséget élveznek a bizonyítékok minden más formájával szemben. A jogi bizonyítékok közé tartoznak a közokiratok, az eskü alatt tett nyilatkozatok és a beismerő vallomások.

A közokiratokat (a polgári törvénykönyv 2699. és azt követő cikkei) a megkövetelt alaki követelmények alapján a közjegyző (*notaio*) vagy olyan más közhivatalnok készíti el, aki jogosult közhitelességgel ellátni az okiratot az elkészítés helyén. A közokiratok bizonyítékként teljes értékűnek számítanak, kivéve, ha bizonyítottan hamisak. Ettől eltekintve azok olyan abszolút és feltétel nélküli bizonyítéknak minősülnek, amelyek esetében a tisztviselő igazolja, hogy azokat személyesen készítette el vagy a jelenlétében készítették el. A felek közokiratba foglalt nyilatkozatainak valódisága azonban a bíróság által szabadon értékelhető (azaz más bizonyítékkal nem támasztható alá, hogy a nyilatkozatot nem tették meg, az viszont bizonyítható, hogy a tartalma hamis).

1. A beismerő vallomás (a polgári törvénykönyv 2730. cikke) az egyik fél által tett olyan nyilatkozat, amely igazolja a saját maga és a másik fél számára kedvezőtlen tények valósághűségét.

Az eskü (a polgári törvénykönyv 2736. cikke) a fél eskü alatt tett nyilatkozata arról, hogy valamely tény megfelel az igazságnak. Ez a következő esetekben nyújtható be: a másik fél kérésére az ítélet befolyásolása céljából, illetve a bíróság kérésére, ha a tény csak részben bizonyított, vagy ha egy dolog gazdasági értéke másként nem állapítható meg. A gyakorlatban nagyon ritkán használják.

2. Ezenkívül a megdönthetetlen vélelem (*presunzioni iuris et de iure*) (a polgári törvénykönyv 2727. cikke) még ennél is erősebb, mivel nem megengedett semmilyen ellenbizonyítás.

2.7 Van-e kötelezően előírt bizonyítási mód egyes tények bizonyítására?

A törvény előírja, hogy bizonyos tények csak meghatározott módon bizonyíthatók, egyes esetekben közokirattal, más esetekben pedig olyan írásos okiratokkal, amelyek lehetnek magán- vagy közokiratok.

2.8 Kötelezi-e a jog a tanúkat a vallomástételre?

Ha jogszabály másként nem rendelkezik, a tanú köteles vallomást tenni; a vallomástétel megtagadása, a hamis tanúvallomás vagy a bizonyíték visszatartása büntetőjogi következményekkel jár (a polgári törvénykönyv 372. cikke). Bizonyos személyek mentesülnek vallomástétel alól, és lehetőségük van megtagadni a vallomástételt.

2.9 Milyen esetben tagadhatják meg a vallomástételt?

A büntetőeljárásról szóló törvénykönyvben megállapított esetekben, amelyekre a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv is hivatkozik: ezen esetek olyan személyekre vonatkoznak, akik megtagadhatják a vallomástételt, mert szakmai titoktartási, hivatali titoktartási vagy állami titoktartási kötelezettség köti őket.

2.10 Alkalmazható-e szankció a tanúskodást megtagadó személlyel szemben, illetőleg a személy kényszeríthető-e a vallomástételre?

A polgári perrendtartás 256. cikke szerint a bíróság a tárgyalásról készült jegyzőkönyv megküldésével értesíti az ügyészt, ha egy tanú megjelent ugyan a bíróságon, de a vallomástételt megfelelő indokolás nélkül megtagadta, vagy akinél jogosan feltételezhető, hogy hamis vallomást tett, vagy bizonyítékot tart vissza.

Ezenkívül, ha a tanú nem jelenik meg, a polgári perrendtartás 255. cikke értelmében a bíró elrendelheti a tanú rendőrség általi előállítását, valamint bírságot szabhat ki rá.

2.11 Van-e olyan személy, akitől nem szerezhető be tanúvallomás?

Nem tehetnek tanúvallomást azok a személyek, akik közvetlenül érintettek az eljárás tárgyát képező ügyben, még ha félként hivatalosan nem is vettek részt az eljárásban (a polgári perrendtartás 246. cikke).

2.12 Mi a bíró és a felek szerepe a tanú kihallgatásában? Milyen feltételekkel tehető tanúvallomás videokonferencia útján vagy egyéb technikai eszközök segítségével?

A bíró a tanút az eljárás szempontjából lényegesnek ítélt tényekre vonatkozó közvetlen kérdések útján hallgatja meg, továbbá ugyanezen tényekre vonatkozó, a felek ügyvédjei által felhozott kérdéseket is feltehet a meghallgatás során.

A polgári perrendtartás nem rendelkezik kifejezetten a videokonferenciáról, de annak alkalmazása nem kizárt. A polgári perrendtartás 202. cikke úgy rendelkezik, hogy amikor a vizsgálóbíró bizonyításfelvételt rendel el, akkor „meg kell határoznia a bizonyításfelvétel idejét, helyét és módját”.

A közelmúltban az olasz jogban bevezették annak lehetőségét, hogy a meghallgatásokra bizonyos feltételek mellett audiovizuális távoli hozzáféréssel kerüljön sor (a polgári perrendtartás 127a. cikke). Az olasz polgári eljárásokban a bíró audiovizuális távoli hozzáféréssel történő meghallgatást akkor rendelhet el, ha csak a védőügyvéd, a felek, az ügyész és a bírósági asszisztensek vannak jelen. A tanúk meghallgatásához azonban kötelező személyesen megjelenniük a bíróság előtt.

Külföldi eljárásokban, amennyiben a külföldi bíróság közvetlen bizonyításfelvételre jogosult, e bíróság videokonferencia útján is meghallgathatja a tanút, amennyiben e bíróság eljárásjoga így rendelkezik. Abban az esetben, ha a bizonyításfelvételt olasz bíróság végzi, a tanúnak személyesen kell megjelennie a bíróság előtt, mivel az olasz jog nem teszi lehetővé a videokonferencia útján történő vallomástételt. A megkereső külföldi bíróság – ha erre engedélyt kap – szintén részt vehet a bizonyításfelvételen, akár videokonferencia útján is.

3 A bizonyítékok értékelése

3.1 Ha az egyik fél nem jogszerűen szerezte be a bizonyítékokat, vonatkozik-e valamilyen korlátozás a bíróságra az ítélethozatallal kapcsolatban?

A bíróság nem veszi figyelembe a nem a jogszabályoknak megfelelően benyújtott és elfogadott bizonyítékokat.

A polgári eljárásokban – eltérő jogi rendelkezések hiányában – általában megengedettek a jogellenesen szerzett dokumentumok. Ez nem érinti a dokumentum megszerzésével kapcsolatban bűncselekményt elkövető fél büntetőjogi felelősségét.

3.2 Ha félként veszek részt az ügyben, bizonyítéknak számít-e a nyilatkozatom?

A fél által tett, magára nézve kedvező nyilatkozatok nem számítanak bizonyítéknak. Ezzel szemben a hivatalos kihallgatás során tett beismerő (tehát negatív értelemű) vallomása rá nézve terhelő bizonyítéknak minősül. A nyilatkozatot tevő fél által tett, önmagára nézve kedvezőtlen nyilatkozatok akkor is relevánsak, ha azokat az eljáráson kívül, például levélben tették.

4 Ez a tagállam a bizonyításfelvételről szóló rendelet 2. cikkének (1) bekezdésével összhangban meghatározott-e más olyan hatóságokat, amelyek a rendelet alapján polgári vagy kereskedelmi ügyekben folytatott bírósági eljárások céljából hatáskörrel rendelkeznek bizonyításfelvételre? Amennyiben igen, milyen eljárásokban rendelkeznek hatáskörrel a bizonyításfelvételre? Csak bizonyításfelvételt kérhetnek vagy segíthetnek a bizonyításfelvételben egy másik tagállam kérelme alapján? Lásd még a bizonyításfelvételről szóló rendelet 2. cikkének (1) bekezdése szerinti értesítést

Olaszország nem ismer el más, bíróságon kívüli hatóságot.

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.